

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/๖

กวด. 2
วันที่ 4 ม.ค. 66
เวลา 10.10

สลด. (eMail)

ส่ง : กวด.

รับที่ : ธ86/66

4 ม.ค. 2566 เวลา 10.00 น.

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ
ประเทศอย่างเป็นธรรม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/๑๑๖๘๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
๒. เอกสารสรุปการรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์ เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรม (ภาครัฐ) เมื่อวันพุธที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕
๓. เอกสารสรุปการรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์ เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรม (ภาคเอกชน) เมื่อวันพุธที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรมต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างรายได้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยอยู่คู่กับการเกษตรมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์หรือกิจกรรมในทางปศุสัตว์ไม่จะเป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคหรือการเลี้ยงสัตว์ในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นวิถีชีวิต ประเพณี และยังก่อให้เกิดมูลค่าในทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงและผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน โดยในประเด็นการเพาะเลี้ยงสัตว์ในเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจ อาทิ ไก่ชน วัวชน ควายไทย นกหัวจุก รวมไปถึงปลากัด นอกจากจะก่อให้เกิดมูลค่าในทางเศรษฐกิจทั้งต่อระบบเศรษฐกิจฐานรากและต่อระบบเศรษฐกิจในระดับประเทศมาอย่างยาวนานทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของกลุ่มชนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์ดังกล่าวที่มีความสำคัญ ดังจะเห็นถึงการให้ความสำคัญจากภาครัฐ เช่น การที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ กำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ควายไทย” หรือในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ได้มีมติเห็นชอบให้ “ปลากัดไทย” เป็นสัตว์น้ำประจำชาติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญโดยการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติ เพื่อเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งมิติด้านประโยชน์ใช้สอย โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงและการสรรหาซึ่งจะนำไปสู่การค้าเชิงพาณิชย์ และก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

รวมทั้งรัฐธรรมนูญ...

รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้กำหนดหน้าที่ให้รัฐต้องมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และยังได้กำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐที่พึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันในตลาดได้ ประกอบกับแนวทางตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นให้เกิดการเกษตรสร้างมูลค่า โดยเฉพาะการสร้างเสริมเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และในประเด็นการสร้างควมหลากหลายด้านการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

๑.๑.๒ กระทรวงยุติธรรมในฐานะเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ในการเสริมสร้างและอำนวยความสะดวก ยุติธรรม ในสังคม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยได้ดำเนินการศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่า ปัจจุบันสัตว์ที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีความสำคัญในเชิงวัฒนธรรม ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นยังไม่สามารถพัฒนาให้เกิดคุณค่าในทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องมาจากข้อจำกัดหรืออุปสรรคในทางกฎหมายบางประการ เป็นผลให้ผู้ประกอบการไม่มีส่วนร่วมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นธรรม อีกทั้งขาดการส่งเสริมหรือมาตรการที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วม ทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นธรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์อันจะเป็นประโยชน์ และเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การพิจารณากำหนด “วันอนุรักษ์ควายไทย”

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง ขอเสนอ ให้ปลากัดไทยเป็นสัตว์น้ำประจำชาติ

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงยุติธรรมได้ศึกษาข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์ โดยเฉพาะการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในเชิงวัฒนธรรม หรือการท่องเที่ยว เช่น ไก่ชน นกหัวจุก วัวชน ปลากัดเพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศ อย่างเป็นธรรมโดยเปรียบเทียบกับผลการศึกษากฎหมายออสเตรเลียเกี่ยวกับการส่งเสริมการปศุสัตว์ พร้อมกับ ได้จัดให้มีการประชุมหารือเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์ เพื่อโอกาส ในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรม (หน่วยงานภาครัฐ) เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมหารือดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการท่องเที่ยว กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กรมการค้าต่างประเทศ กรมสรรพากร กรมการปกครอง กรมควบคุมโรค การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงานกิจการยุติธรรม และการประชุมหารือเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาส ในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรม (ภาคเอกชน) เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ โดยมีผู้แทน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมหารือดังกล่าว ได้แก่ สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย สมาคมกีฬาชนโคไทย สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาควายไทย สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย สมาคมปลากัด สมาคมกีฬาม้าแข่งไทย และสำนักงานกิจการยุติธรรม สรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

๑.๓.๑ ข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษาที่เสนอต่อศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน (Center for Gambling Studies) คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าจากการคำนวณเชิงประมาณการในพื้นที่ภาคใต้ในแต่ละปีจะมีวัวพร้อมชนเกือบ ๑๐,๐๐๐ ตัว โดยคาดว่า มีเงินสดที่หมุนเวียนในกีฬาชนโคในพื้นที่เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๗๓,๑๑๓ ล้านบาท ทั้งมีการคาดการณ์ถึงวงเงินเดิมพันและการเล่นพนันในกีฬาไก่ชนที่หมุนเวียนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง ๑๐๔ ล้านบาทต่อเดือน หรือ ๑,๒๔๘ ล้านบาทต่อปีโดยประมาณ ในส่วนของกีฬาม้าแข่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการประมาณการถึงวงเงินหมุนเวียนในแต่ละนัดการแข่งขันอยู่ระหว่าง ๘๐ ถึง ๑๐๐ ล้านบาท โดยหากในรอบหนึ่งปีมีจำนวนการแข่งขัน ๔๘ นัด คาดว่าจะมีวงเงินหมุนเวียนสูงถึง ๓,๘๐๐ ถึง ๔,๘๐๐ ล้านบาทโดยประมาณ และข้อมูลจากกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกปลากัดของไทย พบว่ามีปริมาณการส่งออก ๒๐.๘๕ ล้านตัวต่อปี คิดเป็นมูลค่าการส่งออก ๑๑๕.๔๕ ล้านบาทต่อปีโดยประมาณ ซึ่งส่งออกไปในปริมาณสูงสุด ๕ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ไต้หวัน สิงคโปร์ และอิหร่าน

๑.๓.๒ กรณีศึกษาประเทศออสเตรเลีย การปศุสัตว์ในประเทศออสเตรเลียถือเป็นกิจกรรมสำคัญซึ่งสร้างมูลค่าสูงมากให้แก่เศรษฐกิจในภาพรวม โดยในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (red meat) และปศุสัตว์ (livestock) มีมูลค่าสูงถึง ๑๗.๖ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๔๔๐ พันล้านบาท) มีการจ้างงานคนมากกว่า ๔๐๐,๐๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ด้วยเหตุนี้รัฐบาลของเครือรัฐออสเตรเลียและมลรัฐต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการปศุสัตว์โดยมีการตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ คุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ การใช้ที่ดิน การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองพันธุ์สัตว์ การส่งออก และการดำเนินงานอีกหลายมิติ รวมทั้งได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยเนื้อสัตว์และการปศุสัตว์ (Australian Meat and Live-stock Industry Act 1997) ซึ่งมีหลักการในการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ และการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค

หลักการของกฎหมายนี้ได้กำหนดให้มีกลไกในการส่งเสริมการปศุสัตว์ ซึ่งครอบคลุมโค กระบือ แพะ แกะ และสัตว์อื่น ๆ ที่ประกาศกำหนด โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ประมงและป่าไม้ (Department of Agriculture, Fisheries and Forestry) ในการประกาศรับรองให้องค์กรตัวแทนของผู้ประกอบการในด้านการตลาด การศึกษาวิจัย หรือการส่งออก ภายใต้เงื่อนไขว่าองค์กรที่จะได้รับการรับรองต้องมีสถานะเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด มีองค์ประกอบของผู้ก่อตั้งและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง และมีความตกลงหรือกิจกรรมซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทน และรักษาผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมในการดำเนินงานด้านนั้น ๆ ได้และองค์กรดังกล่าวได้ให้ความยินยอมกับการรับรอง

เมื่อได้มีการประกาศรับรองให้องค์กรใดเป็นองค์กรตัวแทนอุตสาหกรรมแล้ว องค์กรดังกล่าวอาจได้รับเงินอุดหนุนจากค่าอากรศุลกากรหรือภาษีสรรพสามิตเป็นครั้งคราวตามที่รัฐมนตรีจะกำหนด โดยจำนวนเงินที่ได้รับนั้นเป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยภาษีหรืออากรนั้น ๆ เช่น กรณีองค์กรด้านการวิจัยปศุสัตว์ อาจได้รับเงินตามกฎหมายสรรพสามิตสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Primary Industries (Excise) Levies Act 1999) และกฎหมายศุลกากรสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Primary Industries (Customs) Charges Act 1999) อันเป็นเงินที่จัดเก็บจากกิจกรรมหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเกษตรหรือทางพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขาย การฆ่าสัตว์ และการส่งออก ทั้งนี้ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น นอกจากนี้ หากการดำเนินงานขององค์กรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและเป็นกิจกรรมที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี อาจขอเงินอุดหนุนเพิ่มเติมได้อีกไม่เกินกึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ด้วย

ปัจจุบัน...

ปัจจุบันปรากฏว่าได้มีการจัดตั้งองค์กรเนื้อสัตว์และปศุสัตว์ออสเตรเลีย (Meat & Livestock Australia – MLA) เป็นองค์กรที่รัฐมนตรีให้การรับรองเป็นตัวแทนของอุตสาหกรรมในด้านการตลาดและการวิจัยตามกฎหมายว่าด้วยเนื้อสัตว์และการปศุสัตว์ ซึ่งองค์กรดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอุตสาหกรรมในการให้บริการด้านการตลาด การศึกษาวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้แก่ผู้ประกอบการในภาคการปศุสัตว์ ซึ่งส่งผลให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพและผลกำไรให้แก่ผู้ประกอบการเป็นเงินจำนวนสูงมาก โดย ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) MLA มีสัญญาว่าจ้างวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน ๕๘๒ สัญญา รวมมูลค่าเกินกว่า ๕๐๐ ล้านเหรียญออสเตรเลีย (๑,๒๕๐ ล้านบาท) ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาการตลาดเพื่อสร้างความต้องการทั้งในและต่างประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มศักยภาพในการผลิตโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยและการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๑.๓.๓ การรับฟังความคิดเห็น กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน สรุปผลการพิจารณาในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

(๑) การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๙

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๕๙๖

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเห็นและข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐให้ความเห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันมุ่งเน้นการดูแลสวัสดิภาพสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ โดยมีความครอบคลุมและเหมาะสมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการจัดสวัสดิภาพในการเลี้ยงดูแลสัตว์ไม่ให้มีการทารุณกรรมต่อสัตว์ การดูแลสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ การขนย้ายสัตว์ และการห้ามการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แต่ยังไม่มีความหมายในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์สัตว์พื้นเมือง ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้เคยผลักดันให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ. มาระยะหนึ่งแล้ว โดยมีสาระสำคัญของหลักการเป็นการวางกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์สัตว์พื้นเมืองให้เป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การพิจารณา ร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาให้ได้ข้อยุติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดให้มีทุนหมุนเวียน การขออนุญาตใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองและการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสัตว์กับท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของพันธุ์สัตว์นั้น เป็นต้น

หน่วยงานภาคเอกชน...

หน่วยงานภาคเอกชนให้ความเห็นว่า การส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ควรเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาองค์ความรู้ในการเพาะเลี้ยง การป้องกันโรค ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงยังคงมุ่งเน้นในส่วนของสัตว์เพื่อการบริโภคเป็นหลัก โดยยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการสำหรับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือสัตว์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมของประเทศเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรกำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์พื้นเมืองหรือสัตว์ที่มีมูลค่าเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวด้วย

(๒) การจัดกิจกรรมเชิงท่องเที่ยวหรือกิจกรรมสันทนาการอื่น ๆ เพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่า

ที่ไคล์สบูร์ก (CITES)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันชนไก่และก๊ัดปลา

พ.ศ. ๒๕๕๒

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญเนื่องจากเป็นช่องทางในการสร้างผลตอบแทนและการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้ประกอบการและประเทศในภาพรวม ซึ่งปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่อยู่ภายใต้บังคับต้องขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดการแข่งขันของสัตว์หลายประเภทที่อยู่ภายใต้บังคับต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว อาจมีบางเรื่องที่ล้าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เช่น การจำกัดให้อนุญาตได้เฉพาะในวันหยุด และการให้ดุลพินิจอย่างกว้างแก่หน่วยงานในการพิจารณาอนุญาต เป็นต้น

นอกจากนี้ สมควรมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน โดยมีการแยกกลไกการควบคุมดูแลกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม โดยแยกกิจกรรมการแข่งขันกีฬา การท่องเที่ยว การสันทนาการ หรือการจัดแสดงอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการพนันไว้ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงมาตรฐานสากลในการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ ตลอดจนมุ่งเน้นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการอนุรักษ์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ โดยต้องไม่สนับสนุนการกระทำต่อสัตว์ที่ไม่ถูกต้องหรือในลักษณะทารุณโหดร้าย ทั้งนี้ นอกจากเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังจะส่งผลต่อการยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ให้มีรายได้ที่มั่นคง ยั่งยืนและเป็นการรักษาภาพลักษณ์ของประเทศเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว

หน่วยงานภาคเอกชนให้ความเห็นว่า กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ หรือการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันชนไก่และกัฒปลา พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งไม่ได้กำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไว้ชัดเจน กำหนดข้อจำกัดด้านวันจัดการแข่งขัน ไว้เข้มงวดเกินไป และไม่มีการกำหนดมาตรฐานของสนามที่จะสามารถใช้ในการจัดการแข่งขันได้ สมควรมีการปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ควรสร้างความเข้าใจและวางหลักการในการ แข่งกีฬา ของสัตว์พื้นเมืองโดยการปรับกระบวนการที่ค้นของประชาชนให้แยกเรื่องการแข่งกีฬาออกจากเรื่องของการพนัน ซึ่งจะสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้อย่างมาก สำหรับประเด็นเรื่องการพนันจะมีการควบคุม หรือการห้ามอย่างไรก็ควรให้แยกพิจารณาตามความเหมาะสมภายใต้กฎหมายว่าด้วยการพนัน

(๓) การส่งเสริมด้านการตลาด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักร

ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่า

ที่ไคโลสซูพันธ์ (CITES)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐให้ความเห็นว่า การกำหนดราคาย่อมเป็นไปตามกลไกตลาด และมีการรักษาเสถียรภาพตามระบบเศรษฐกิจอยู่แล้ว

หน่วยงานภาคเอกชนให้ความเห็นว่า ปัจจุบันมีภาคเอกชนบางส่วน ที่ประสบปัญหาในการส่งออกสัตว์พื้นเมืองบางประเภท เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในการดำเนินการบางเรื่อง เช่น การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในต่างประเทศ การรับรองคุณภาพ ของสัตว์เพื่อประโยชน์ในการส่งออก หรือการรับรองความเป็นเจ้าของพันธุ์สัตว์ ทั้งนี้ การค้าหรือส่งออกสัตว์ แต่ละประเภทจะต้องคำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศในด้านการคุ้มครองสัตว์ด้วย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วม ทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรมเป็นเรื่องในทางนโยบายสำคัญซึ่งมีความจำเป็นต้องดำเนินการร่วมกับ หน่วยงานหลายแห่ง และอาจนำไปสู่การจัดทำร่างกฎหมาย ดังนั้น จึงเป็นการสมควรเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาเห็นชอบหลักการในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ประเทศอย่างเป็นธรรม เพื่อที่กระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้นำเรื่องเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว

๓. ความเร่งด่วน...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ประเด็นข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรมเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม โดยเฉพาะในช่วงการส่งเสริมการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid - 19) จึงเป็นเรื่องที่สมควรให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอย่างเร่งด่วน

๔. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน และข้อมูลทางวิชาการแล้ว เห็นว่า ปัจจุบันบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบการเกี่ยวกับสัตว์พื้นเมืองหรือสัตว์อื่นที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวอาจมีความล้าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างโอกาสของประชาชนไทยในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศได้อย่างเป็นธรรม จึงสมควรให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายโดยมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

๔.๑ กำหนดให้มีกลไก หลักเกณฑ์และวิธีการในการสนับสนุนและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์พื้นเมืองที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในเชิงวัฒนธรรม การสนับสนุนการท่องเที่ยว หรือการกีฬา ทั้งนี้ ในด้านการพัฒนาพันธุ์สัตว์ การเพาะเลี้ยง การป้องกันโรคระบาด การตลาด รวมถึงการศึกษาวจัยและพัฒนาในด้านอื่น ๆ โดยอาจสร้างกลไกในการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน ด้านองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและภาคส่วนต่าง ๆ

๔.๒ กำหนดหลักการที่ชัดเจนในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์เพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของสัตว์พื้นเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่เจ้าของพันธุ์สัตว์หรือชุมชน

๔.๓ กำหนดมาตรการในการส่งเสริมและกำกับดูแลการแข่งขัน การจัดแสดงและกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีการใช้สัตว์พื้นเมืองที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมและประเพณีของไทย ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

เรื่องนี้เป็นข้อเสนอเชิงหลักการ โดยกระทรวงยุติธรรมได้มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในเบื้องต้นและได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามข้อ ๔ กระทรวงยุติธรรมจะได้ดำเนินการพิจารณาในรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำเรื่องเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๗. ผลกระทบ

ประชาชนและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พื้นเมืองหรือสัตว์อื่นที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวจะสามารถเข้าถึงโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศได้อย่างเป็นธรรม

๘. ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการท่องเที่ยว กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กรมการค้าต่างประเทศ กรมสรรพากร กรมการปกครอง กรมควบคุมโรค การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงานกิจการยุติธรรม เห็นว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าว มีความสำคัญเนื่องจากเป็นช่องทางในการสร้างผลตอบแทนและการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้ประกอบการ และประเทศในภาพรวม ซึ่งปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่อยู่ภายใต้บังคับ ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดการแข่งขันของสัตว์หลายประเภทที่อยู่ภายใต้บังคับต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว อาจมีบางเรื่องที่ล้ำสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เช่น การจำกัดให้อนุญาต ได้เฉพาะในวันหยุด และการให้ดุลพินิจอย่างกว้างแก่หน่วยงานในการพิจารณาอนุญาต เป็นต้น

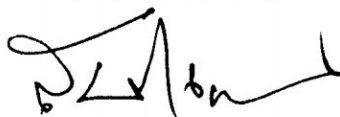
นอกจากนี้ สมควรมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน โดยมีการแยกกลไกการควบคุมดูแลกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม โดยแยกกิจกรรมการแข่งขันกีฬา การท่องเที่ยว การสันทนาการ หรือการจัดแสดงอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการพนันไว้ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงมาตรฐานสากลในการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ ตลอดจนมุ่งเน้นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการอนุรักษ์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระแสมติความนิยมด้านการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ โดยต้องไม่สนับสนุนการกระทำต่อสัตว์ที่ไม่ถูกต้องหรือในลักษณะทารุณโหดร้าย ทั้งนี้ นอกจากเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังจะส่งผลต่อการยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ให้มีรายได้ที่มั่นคง ยั่งยืนและเป็นการรักษาภาพลักษณ์ของประเทศเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมปศุสัตว์เพื่อโอกาสในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจประเทศอย่างเป็นธรรมตามข้อ ๔ มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๐๐ (ทงเกียรติ)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ tanongkiet.m@moj.go.th